א ג מיי׳ פ״ג מהל׳ טועו

הלכה א [והל' ב] סמג עשין נה טוש"ע ח"מ סי

פח ס״א:

ב ד מיי׳ שם הלכה ח

נוש"ע שם סעיף ז:

ג ה מיי׳ שם טוש״ע שם

סעיף ט: סעיף ט: ד ו מיי׳ שם הלי ג טוש״ע

שם סעיף א: ה ז מיי שם פ״א הלי ג סמג שם טוש״ע שם סיי

מסורת הש"ם

ג) וב"מ ה.ז. ד) ס"ל לו וכו

רש"י על המשנה זו תמלא

לקמן מב. ד"ה שכחתי

מלפרש וכוין, ו) ב"ב ו.

ו (גירסת סדר המשנה

ירמב"ם לו בפני עדים הוז.

אין לך], ט) [כלומר או טריסית או פונדיות או

פרוטה כך פירש"י ריש דף מ.], י) ס"י ופונדיון וכן הגיה

הגריעב"ך, ל) [ב"ק לה: לקמן מ. ב"מ ה. עי' מוס'

שם ד"ה והודה], ל) כתובות

קח:, מ) ב"מ ד:, נ) חדושיו

קו , (מ) ל פירי , (מ) קיום ן כו. [וש"נ], ס) [גיטין נא:], ע) [לעיל לה:], פ) [מוספ"

סוטה פ״וז. ל) וב״ה הו:ז.

או דלמא. ולא לך אפרטא קאי ויש כאן כ': אי דפריש. לכל אחד ואחד ולא לך פקדון ותשומת יד גזל ואבידה: ועיקר קנם הוא סובע. עיקר תביעתו על הקנס היא ואע"ג דבושת ופגם נמי בכלל כפירה נינהו לא מיחייב עלייהו כדמפרש ואזיל: הכא בכולה מילחא כפר ליה.

דהא לא אנסתי קאמר והבושת ופגם בכלל כפירה: הא לא דמיא. קשיא דאביי הוא דקמסיק למילתיה:

הדרן עלך שבועת הפקדון

הדיינין. שהדיינים שבועת משביעין ע"י הודאת

מקלת הטענה שלימדוה 6 מאשר יאמר כי הוא זה (שמות כב) וכתב עלה ונקרב בעל הבית אל האלהים אם לא שלח ידו דהיינו שבועה: הטענה. שהשבועה באה על ידה לא תהא פחות משתי כסף: וההודחה. שמחייבתו לישבע לא תהא פחות מפרוטה. ובגמ׳ ולט:ז פליגי רב ושמואל בפרוטה זו אם מתוך שתי כסף של טענה היא או לריך שתהא טענת הכפירה של כסף שתי מעות כסף לבד פרוטה של הודחה: שתי כסף. שתי מעות כסף דהא שתי לשון נקבה היא והן שליש הדינר: אין לך בידי אלא פרוטה פטור. שאין ההודאה ממין הטענה שוה טענו כסף ווה הודה לו נחשת וכגון שלה טענו לו שתי מעות של מטבע אלא משקלו אם טענו מטבע הרי הודה לו במטבע כדלקמן: שתי כסף ופרוטה כו'. קסבר טענו חטין ושעורין והודה לו באחד מהן חייב: אין לך בידי פטור. שחין כאן הודאה: שהוא כמשיב אבידה. שהיה יכול להעיז פניו ולכפור ומדלא העיז הרי הוא כמשיב אבידה שאינו חייב שבועה כדאמרינן במסכת גיטין (דף מח:) המולא מליאה לא ישבע מפני תקון העולם: גבו' כר' חנינא בר אידי. בשלהי שבועת העדות ולעיל ד׳ לה:) השבע ולא תשבע כו': אפי׳ **מימה בכינוי.** והה דהמר רב בשבועה החמורה בתורה: לחתפוםי חפצח.

או דלמא אכל חדא וחדא מיחייב תא שמע דתני רבי חייא *הרי כאן עשרים חמאות היכי דמי אי דפריש רבי חייא מנינא אתא לאשמועינן אלא לאו ידלא פריש ושמע מינה פרטא הוי: אנסת ופתית את בתי כו': אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן מאי מעמא דרבי שמעון הואיל ועיקר קנם הוא תובע אמר רבא משל דרבי שמעון

למה הדבר דומה לאדם שאמר לחבירו תן לי חמין ושעורין וכוסמין שיש לי בידך אמר לו שבועה שאין לך בידי חטין ואשתכח דחטין הוא דלית ליה הא שעוריז וכוסמיז אית ליה דפמור דכי אשתבע אחמין אקושמא משתבע אמר ליה אביי מי דמי התם בחטין קא כפר ליה בשעורין וכוסמין לא קא כפר ליה הכא בכולה מילתא הוא דקא כפר ליה הא לא דמיא אלא לאומר לחבירו תן לי חמין ושעורין וכוסמין שיש לי בידך שבועה שאין לך בידי כלל ואשתכח חטין הוא דלית ליה הא שעורין וכוסמין אית ליה דמיחייב אלא כי אתא רבין אמר רבי יוחנן לדברי רבן שמעון קנם הוא תובע ולא בושת ופגם לדברי חכמים אף בושת ופגם הוא תובע שבמאי קא מיפלגי אמר רב פפא ר"ש סבר לא שביק איניש מיִדי דקיץ ותבע מידי דלא קיץ ורבגן סברי לא שביק מידי דכי מודה ביה לא מיפטר ותבע מידי דכי מודה ביה מיפטר:

הדרן עלך שבועת הפקדון

שבועת הדיינין סיהמענה שתי כסף וההודאה בשוה פרומה יואם אין ההודאה ממין המענה פמור כיצד ישתי כסף לי בידך אין לך בידי אלא פרומה פמור ישתי כסף ופרומה לי בידך אין לך בידי אלא פרומה חייב יומנה לי בידך אין לך בידי פמור מנה לי בידך אין לך בידי אלא חמשים דינר חייב ימנה לאבא בידך אין ילך בידי אלא ג' דינר פטור מפני שהוא כמשיב אבידה יִּמנה ילי בידך אמר לו יהן למתר אמר לו תנהו לִי נתתיו לך פמור יאין לך בידי חייב מנה לי בידך אמר לו הן אל תתנהו לי אלא בעדים למחר אמר לו תנהו לי נתתיו לך חייב מפני שצריך ליתנו בעדים ילימרא זהב יש לי בידך יאין לך בידי אלא לימרא כסף פמור לדינר זהב יש לי בידך אין לך בידי אלא דינר כסף ∞וטריסית יופונדיות ופרוטה חייב שהכל מין מטבע אחת "כור תבואה לי בידך אין לך בידי אלא לתך קטנית פטור יכור פירות לי בידך אין לך בידי אלא לתך קטנית בכלל פירות לי בידר אין לך בידי אלא לתך קטנית חייב שהקטנית בכלל פירות סיטענו חטין והודה, לו בשעורין פטור ורבן גמליאל מחייב הטוען לחבירו בכדי שמן והודה לו בקנקנים אדמון אומר הואיל והודה לו מקצת ממין המענה ישבע וחכמים אומרים יאין ההודאה ממין המענה אמר רכן גמליאל רואה אני את דברי אדמון שמענו כלים וקרקעות והודה בכלים וכפר בקרקעות בקרקעות וכפר בכלים פטור הודה במקצת הקרקעות פטור במקצת הכלים חייב ישהנכסים שאין להן אחריות זוקקין את הנכסים שיש להן אחריות לישבע עליהן שיאין נשבעין על מענת חרש שומה וקמן יואין משביעין את הקטן אבל נשבעין לקטן ולהקדש: גב" היכי משבעינן ליה אמר רב יהודה אמר רב משביעין אותו בשבועה האמורה בתורה דכתיב יואשביעך בה' אלהי השמים אמר ליה רבינא לרב אשי כמאן ייכרבי חנינא בר אידי דאמר בעינן שם המיוחד אמר ליה אפי' תימא רבנן ידאמרי בכינוי ונפקא מינה "צריך לאתפושי חפצא בידיה וכדרבא דאמר רבא האי דיינא דאשבע בה' אלהי השמים נעשה כמי שטעה בדבר משנה וחוזר ואמר רב פפא האי דיינא דאשבע בתפלין נעשה כמי שמעה בדבר משנה וחוזר והלכתא כוותיה דרבא ולית הלכתא כוותיה דרב פפא הלכתא כוותיה דרבא דהא לא נקים חפצא בידיה "ולית הלכתא כוותיה דרב פפא דהא נקים חפצא בידיה ישבועה מעומד יתלמיד חכם מיושב דשבועה בספר תורה התלמיד חכם לכתחלה בתפלין ת"ר שבועת הדיינין יאף היא בלשונה נאמרה אומרים לו הוי יְודע יודע

קאמר או ספר או תפילין כאברהם דאתפסיה לאליעזר ברית מילה: דחשבע בה' חלהי השמים. ולח התפיסו חפץ נעשה כטועה בדבר משנה. ואע"ג דלא תנן לה במשנה שמעתא דרב היא והרי היא כדבר משנה כדאמרי' בסנהדרין (דף לג.) דטועה בדבר האמוראים חוזר ולא מעולם. אמרינן מה שעשה עשוי וישלם מביתו: תלמיד חכם. נשבע מיושב: בספר **תורה.** ואע"ג דאוקימנא דלא כרב פפא לכתחלה מיהא ספר תורה וטריסית. בעינן. ובדורותינו בטלו הראשונים ופונדיון ופרוטה. שבועה דאורייתא לפי שענשה גדול ותקנו לגזור עליו ארור בעשרה והא אמרן קי ארור בו שבועה: מ"ח. די לו בשעורין ב לכתחלה בתפלין מפני כבודו: אף

מחיל גביה (ביק לה:). ורבן גמליאל מחייב. דלה צעי הודהה ממין הטענה (לקפון מ. מב.). בכדי שמן. כדים מלחים מחייב. דלה צעי הודהה לו במנמנים. הכדים של צידי צלה שמו ולקפון מב.). כימים צלה שמו (התובות קה:), הודיל והודה לו מחלי גביה (ביק דה). ורבן גמליאל מחירב. זכח כעי הודסה מתוך הסענה (דקחן ח. חב.). בכדי שמק! כדים מנחים שמן, והודה לו בקנקנים. הכדים יש לך בידי בלו שמן (דקחן מב.). ריקים בלו שמן (בתובות קחק). הואיל והודה לו מקצת ממיץ הטענה והוס ליה טענו מטין ושערין והודה לו בלחד מהן (דקחן מב.). טענו כלים וקרקעות כדי פטור. משבועה דאורייתא לא על הקרקעות ולא על הכלים, שאין הודאת קרקעות מביאה לידי שבועה בקרקעות (שם) דלא כפירתו ולא הודאחו מביאתו לידי שבועה (ביש ד). במקצת הכלים. הודה במקלת כלים, דאיכא הודאה וכפירה בלאו קרקעות (ביש ד). במקצת הכלים. הודה במקלת כלים, דאיכא של הקרקעות על ידי גלגול שבועה, דילפיע לה בפ"ק דקדושין (כו:) מקראי (דקחן מב).

היא. לקמן י מפרש מאי אף: בלשונה.

בכל לשון שהוא מבין בו:

נמי דהתני ר' חייא לקמז הרי כאז כ' חטאות. ודחינז הא דתני ר' חייא כ' חטאות במתניתיז דמקמי הא תני לה דתנז היו בני הווצר יו היא קשקו זה בין כי וסאותיה ורובן האדר בית אב כריהאות בתובותן ניקצה הובב יהרובן היה המשה תובעין אותו בפקדון בתשומת יד ובגול ואבידה שהן ארבעה פרטי לחמשה תובעין נמצאו כי פרטי. ואהאית תוב ר' חייא כ' ונתברר דאפרטי מיחייב והאי דאמר אכללי נמי מיחייב לא מצא סיוע לדבריו. והלכתא כמאן דאמר אפרטי מיחייב דקיימא לן (פחחים עד: חולין צג) כל היכא דפליגי הלכתא כמאן דמיקל. והוא רבינא דלא מחמר רבינא אלא באומצא ביעי ומיזרקא בלבד. ואסיקנא דלא מבעיא כדפריש שבועה לכאו"א דודאי חייב אלא אפילו היו ה' תובעין אותו בפקדון תשומת יד וגזל ואבידה [ואמר לאחד מהם שבועה שאין לך בידי פקדון ותשומת יד וגזל ואבידה] ולא לך ולא לך ולא

לעיל (דף לו:) גבי פקדון משום דמילתא דפשיטא היא ולעיל לא תני אלא דלא נימא נילף שבועת הפקדון משבועת העדות: לאתפושי חפצא בידיה. תימה דנשנועת העדות וניטוי ופקדון כשהוא מושבע מפי אחרים דהוי דומיא דשבועת הדיינין ליבעי בהו אנקוטי חפלאש:

שבועת הדיינין. הא דלא נקט נוהגת באנשים ובנשים כדתנן

האי דיינא דאשבע בתפלין כו'. ואע"ג שהשביע אברהם את אליעזר במילה הא אמרינן בסמוך דתלמיד חכם לכתחלה בתפלין אי נמי כיון דעדיין לא נלטוו יותר הוי כספר תורה לגבייהו:

פו סעיף א: ד ח מיי׳ שם פ״ד הל״ה סמג שם טוש״ע שם סי׳ עה סעיף כא: ז ט מייי פי״א מהלכות מלוה הל״א ופ״ז מהלי טועו הלכה א ופ"ו הל"ו סמג עשין שס טוש״ע ח״מ סמג עשין שם טוש"ע ח"מ סי' עט סעיף י: ה י מיי' פט"ו מהלכות מלוה הל״א סמג שם טוש״ע חו״מ סי״ ע : 3"0 סעיף ט: סעיף ט: ל מיי פ"ג מהלי טוען הלכה ח עי מ"מ סמג עשין לה טוש"ע חו"מ סי פח סעיף ט: מ נ טוש"ע שם ס"ז: ב ס מיי שם הל"י טור :ש"ע שם קעיף יב יג ע מיי׳ שם הלכה יג טור שו״ע שם סי״ח: יד פ מיי׳ שם פ״ה הל״ג סמג שם טוש"ע ח"מ סי נה סעיף ה: מו צ מיי׳ שם הל״י יב סי נו סעיף א: מו ק מיי שם הלכה י טוש"ע שם סעיף ב: יו ר מיי' פי"א מהלכות שבועות הל"ח סמג עשין קכג טוש"ע חו"מ סי' פו סעיף טו יו: ם מיי׳ שם טוש״ע שם היי טוש"ע שם סעיף יג בסגה"ם: שם טוש"ע שם במייע שם סעיף טו: בא ב ג מיי׳ שם הלכה ח יא יב טוש"ע שם סעיף שם סעיף טו: בג ו מיי שם הלכה יד נו

רבינו חננאל

א"ל שבועה שאיז לד אין יק בידי אלו כולם שאתה טוען עלי הרי נתחייב אחת. ופרט עוד שלש שלש. הנה ד' חטאות נתחייב בכפירתו לכאו״א. ואקשינן על מאן דאמר ט"ו חטאות. פירוש הנה ג' לכאו"א ש"מ אפרטי ג לכאו א שינו אפוסי מיחייב. דאי הוה מיחייב אכללי נמי עשרים חטאות הוה ליה למימר שפרטיהז

ותשומת יד וגול אפרדה (ואמר לאחד מהם שבועה, דעפיען לך בידי פקדון ותשומת יד וגול ואבידה) ולא לך ולא לך ולא לך של בידי בי חשבועה מאין לך בידי פקדון ותשומת יד וגול ואבידה ולא לך הידי בי חשבועה לל אחד ולא לך ולא לך ולא לך פרט הוי
לך שחייב כ׳ חטאות. והא אתא ׳׳ חייא לאשמועינן דאע״ג דלא פריש שבועה לכל אחד ולא לך ולא לך ולא לך ולא לך פרט הוי
לקין, גולרין (שקסו) המעולעלון זוקקין העדעו לישנת חדש. כעון שעעט נכתיח, דמכן שבועה לדברי רי שמעון דפוטר קנס הוא תובע וכיון דאילו
הוא מונא קא כפר ליה הלכך פטור הוא מקרבן שבועה. לדברי חכמים בושת ופגם תובע:
הדרן על טענת חדש. כעון שעעט נכתיח, דמכן במונה מפרש בעובה האמורה בתורה שנאמר ואשביעך בה׳ אלהי השמים.
ב"ד שבועת הדיינין הטענה שתי כסף, וההודאה שוה פרוטה פירוש שתי כסף שני מעין. (פרוטה חצי חבה). היכי משבעינן ליה א״ר יהודה משביעין אותו בשבועה האמורה בתורה שנאמר ואביע בה׳ אלהי השמים.
ואקשינן כמאן כר׳ תניא בר אידי דאמר בשם המיוחד. ואמר רב אשי אפילו חישב העבד את ידו וגר׳ וכדכתים (בראשית מו) ויאמר השבע לו וישבע לו ואמר מקודם לכן אם נא מצאתי חן בעיניך שים נא ידן וגר׳. וכן אמר רבא האי דיינא דאשבע בה׳ אלהי השבע בויה ומן הלכתא. האם בחבר משנה וחוור ומשביעו בתפישת חפצא בידיה וכן הלכתא. והא דאמר רב פפא דדיינא צושב מידיה נעשה כמי שטעה בדבר משנה וחוור ומשביעו בתפישת חפצא בידיה וכן הלכתא. והא דאמר רב פפא דדיינא בידיה נעשה כמי שטעה בדבר משנה וחוור ומשביעו בתפישת חפצא בידיה וכן הלכתא. והא דאמר רב פפא דדיינא בידיה נעשה כמי שטעה בדבר משביעו בתפישת הפצא בידיה וכן הלכתא בידיה נושה בדבר מידיה וחוור ומשביעו בתפישת הפצא בידיה וכן הלכתא בידיה נעשה כמי שטעה בדבר משביעו בתפישת הפצא בידיה וכן הלכתא בידיה נעשה בדבר מידיה וחוור ומשביעו בתפישת הפצא בידיה וכן הלכתא בידיה וכן המר בבר משביע בדיה הליד בתפישה החוור בידיה בתפישה החוור בידיה בתפישה הידיה בידיה בתבד את ידו וגרי בידיה בידיה בתפישה המשביע בידיה וכן המר בבר משביע בדיה בידיה בתבד את ידו בידיה בידיה בידיה וכן המר בבר משביע בידיה בתבד את ידו בידיה בידיה בידיה וחוד בתביש בידיה בידים בידיה בידיה בידיה בידים בידיה בידיה בידים בידים בידים בידים בידים בידי

שכל

ק) [לעיל לו.], ד) [דף לט.], ש) [עיי בהרא"ש ס"ס אי מירוד על זהז. תורה אור השלם 1. ואַשִּׁבִּיעָרְ בַּיִי אַלֹהֵי הַשְּׁמֵים וַאלהֵי הָאָרֶץ אֲשֶׁר לֹא תִקַּח אִשְּׁה ְּלֶבֶנִי מִבְּנוֹת לְבָנִי מִבְּנוֹת הכנעני אשר אנכי יושב בקרבו:

גליון הש"ם גם' אין לך בידי חייב.

מוסף רש"י

שבועת הדיינין. הכחה מחמת הודחת מקלת הטענה, הטענה שתי כסף. אינו נשבע אלא אס כן טענו שתי כסף, ושתי כסף היינו מעות שהן שליש דינר, דאי דינרי, שני כסף איבעי ליה למיתני וררורות ו: וווומ״ח על הטענה פחותה משתי מעות כסף שיטענו שוה שתי כסף יש לי בידך חה יודה לו מהם שוה פרוטה ויכפור השאר. או יודה הכל ויכפור פרוטה יונה הכנ ויכפול פרוטה (ב"מ נה.). מנה לי בידך אמר לו הן. ונפני עדים ולמת להם לחם עדי (לקמן מב. וב"ב ו.). נתתיו לך פטור. מלשלם ומשבועה בסור: "תנפנט התפנועה לאורייתא (לקמן מב.). אין לך בידי. לא היו דברים ואינו נאמן בשבועה שהרי דוחוק כפרן (שם). אין לד בידי אלא ליטרא כסף פטור. שאין כאן הודאה ממין הטענה (שם). או קמני (לקמן מ.). אלא תני כור (לקמן מב.). טענו חטין והודה לו בשוויריי לו בשעורין בב... דלאו ממין הטענה הוא (שם) דבעינן הודאה ממין הטענה עלמה (ב"מ ק:) ופטור אף מדמי שעורין דהא אמר ליה חובע לאו